

STORTINGET

Representantforslag 137 S

(2021–2022)

fra stortingsrepresentantene Silje Hjemdal, Himanshu Gulati og Sylvi Listhaug

Dokument 8:137 S (2021–2022)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Silje Hjemdal, Himanshu Gulati og Sylvi Listhaug om valgfrihet for familiene

Til Stortinget

Bakgrunn

Dagens ordning med foreldrepermisjon har gitt de fleste barn gode muligheter til å bli godt kjent med sine foreldre og motta god og riktig omsorg i sine første leveår. For alle de familier som omfattes av ordningen, er det verdifullt å kunne tilbringe tid sammen i en viktig tid for barnets sosiale og menneskelige utvikling. Likevel er det slik at dagens ordning ikke fungerer like godt for alle familier, og den er en innblanding i familiens valgfrihet.

Det er ikke staten som føder barn, men foreldre. Derfor må familiene få frihet til selv å bestemme hvilken permisjonsordning som passer best for dem. For forslagsstillerne er det viktig å gi foreldrene frihet til å bestemme hvem som skal være hjemme med barna, og det bør være opp til det enkelte foreldrepar hvordan de vil fordele foreldrepermisjonen mellom seg.

Stortinget vedtok ved behandlingen av Prop. 74 L (2017–2018) Endringer i folketrygdloven og kontantstøtteloven (innfasing av tredeling av foreldrepenger mv.) at foreldrepermisjon skal tredeles mellom foreldre, jf. Innst. 340 L (2017–2018). Det ble innført en tredjedel til hver av foreldrene og en tredjedel som familien selv kan bestemme over. Altså tvinges familien til et bestemt uttak av hele to tredjedeler av tiden. Ikke mange fedre

tar ut mer enn fedrekvoten av foreldrepermisjonen. Faktisk er det fortsatt mange som tar ut mindre enn fedrekvoten, selv om slikt mindre uttak fører til at deler av foreldrepermisjonen da bortfaller. Disse tallene viser med tydelighet at det er lite hensiktsmessig at det offentlige forsøker å styre hvordan foreldrene tar ut foreldrepermisjonen. Hensikten med permisjonen er jo at barnet skal få foreldreomsorg. Å tillegge ordningen likestillingspolitiske målsettinger er i beste fall et bomskudd.

Dagens ordning kan i verste fall straffe barnet. Der som en av foreldrene ikke tar ut full kvote, mister barnet denne tiden med en av sine foreldre. Dette kan virke som et pressmiddel for å tvinge begge foreldre til å være hjemme. Forslagsstillerne er opptatt av fleksibilitet. For noen familier passer det at far er mye hjemme, for andre at mor er hjemme. Om den ene driver et enkeltpersonforetak, er det ikke lett å kunne ta lang, sammenhengende permisjon. På samme måte er det også andre jobbsituasjoner som hindrer dem i å ta ut permisjonen de er tildelt.

Målet må hele tiden være å gi barnet tid sammen med sine foreldre, noe som sikres gjennom å gi familien full frihet til å fordele foreldrepermisjonen seg imellom, slik de finner det best for sin familie. Forslagsstillerne har tro på begge foreldre, og tro på at familien kan ta gode valg uten at offentlige regler forteller dem hva som er riktig.

Forslagsstillerne mener det bør være opp til det enkelte par hvordan de vil fordele foreldrepermisjonen mellom seg. Det bør derfor ikke være egne kvoter for mor og far, men en felles kvote. For mange foreldre er det også verdifullt å kunne ta ut foreldrepermisjonen på en mer fleksibel måte enn dagens regelverk tillater. For familier er det en verdi å kunne ta ut foreldrepermisjo-

nen slik at det passer best mulig med deres liv. Jobb, slekt, eventuell plass i barnehage og mange andre faktorer gjør at det er urimelig at alle skal måtte ta ut permisjonen på samme måte. Det er verd å merke seg at Stortinget i behandlingen av Prop. 127 L (2020–2021) Endringer i folketrygdloven (fri utsettelse av foreldrepenger) la opp til mer fleksibilitet i uttak, jf. Innst. 480 L (2020–2021). Den saken viser at Stortinget ofte ender opp med å støtte forslagene som kommer fra Fremskrittspartiet, når andre partier fremmer det senere.

Mye tyder på at koronapandemien blant andre følger også har gitt en effekt på antallet barn som fødes. De ni første månedene i 2021 ble det født 2 037 flere barn i Norge enn i samme periode i året før: første topp ni måneder etter nedstengningen våren 2020, den andre etter en sommer med reiserestriksjoner. Med foreldre som har vært permittert hele eller deler av nedstengningen, blir det ekstra viktig for familiene å få ha fleksibilitet i uttaket av foreldrepermisjonen. Mange familier har brukt opp enhver buffer de har i sin økonomiske situasjon, og det er derfor viktig at ingen familier tvinges av stivbente regler til å fordele foreldrepermisjon på en bestemt

måte istedenfor at familien kan bestemme hva som passer.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om endring av lover og regelverk slik at det blir opp til det enkelte foreldrepar hvordan de vil fordele foreldrepermisjonen mellom seg.
2. Stortinget ber regjeringen snarest foreta en evaluering av foreldrepermisjonsordningen som trådte i kraft 1. juli 2018. Evalueringen skal primært ta for seg foreldrenes erfaringer, barneperspektivet, pensjonskonsekvenser av at mange mødre tar ut ulønnet permisjon, helsemessige konsekvenser for mor samt erfaringer med amming som følge av endringen i fedre- og mødrekvoten.

8. mars 2022

Silje Hjemdal

Himanshu Gulati

Sylvi Listhaug